

Razantní změny v zákoníku práce. V čem si zaměstnanci přilepší?

15. února 2023

Ministerstvo práce a sociálních věcí přišlo před několika dny s pozměněným návrhem novely zákoníku práce. Upravuje pravidla pro home office a zavádí změny pro tzv. dohodáře. Jak se zvýší práva zaměstnanců, přibližuje advokátka Gabriela Donati.

Novela zákoníku práce sleduje zakomponování dvou směrnic Evropské unie, tj. směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách a směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů, také však zavádí změny nad jejich rámec. Účinnost v případě novely bude dělená, některé části novely nabudou účinnosti s největší pravděpodobností 1. 7. 2023 a některé až 1. 1. 2024.

Home office neboli práce na dálku je nám po covidové pandemii dobře známa. Mnozí z nás si, pokud to alespoň trochu šlo, zvykli pracovat z domova, někteří část týdne pracují z domova i dnes.

Aktuální zákoník práce však, co se týče úpravy tzv. home office, trochu pokulhává. Upravuje ho totiž pouze v jediném ustanovení, a to v § 317, který pojednává o pracovněprávních vztazích zaměstnanců, kteří „nepracují na pracovišti zaměstnavatele, ale podle dohodnutých podmínek pro něj vykonávají sjednanou práci v pracovní době, kterou si sami rozvrhují“.

Pojmy „home office“, „práce na dálku“ nebo „práce z domova“ dosud zákoník práce neznal, používal se termín „domácký zaměstnanec“. Novela zákoníku práce nově zakotvuje a blíže definuje podmínky práce na dálku.

Aby zaměstnanec mohl využívat home office, musí se předem se svým zaměstnavatelem dohodnout a tato dohoda musí mít písemnou formu. Zaměstnanci, kteří se řadí do určitých skupin, tj. například těhotné ženy, nebo ti, kteří pečují o dítě do 9 let a o osoby závislé na péči, mají zvláštní režim a pokud jejich žádost o práci z domu zaměstnavatel odmítne, musí své odmítnutí řádně písemně zdůvodnit.

Novela řeší i náhrady nejčastějších nákladů zaměstnanců, kteří pracují z domova, jako je energie, teplo, voda, odvoz odpadu. Náhrady by měl zaměstnavatel poskytovat ve formě paušální částky. Ministerstvo pro ni nestanovilo maximální mez, pouze mez minimální, a to 2,80 Kč za odpracovanou hodinu práce na dálku. I na této náhradě se však musí zaměstnavatel se zaměstnancem dohodnout.

Lepší podmínky pro dohodáře

Původní myšlenkou stojící za DPP (Dohoda o provedení práce) a DPČ (Dohoda o pracovní činnosti) je možnost vedlejšího příjvídělku, nikoli zdroj jediného příjmu. Aktuální situace je však taková, že mnoho zaměstnanců má jediný příjem právě z dohod. Z toho důvodu bylo třeba reflektovat tento stav a chránit tzv. dohodáře obdobně jako zaměstnance v pracovním poměru.

Zásadní novinkou je zakotvení předvídatelnosti pracovního režimu. Jinými slovy: zaměstnavatel bude nově povinen rozvrhovat zaměstnancům na dohodu pracovní dobu, přičemž zaměstnanec s ním musí být seznámen alespoň 3 dny před jejím započítím.

Při tzv. jiných důležitých osobních překážkách v práci na straně zaměstnance, jako je vyšetření u lékaře nebo svatba, bude dohodářům náležet volno, stejně tak jako zaměstnancům na základě pracovní smlouvy. Doposud na ně dohodáři neměli nárok.

Výpočet dovolené pro dohodáře

Jak si jako dohodář spočítáte, kolik dní dovolené vám náleží?
Vzorec je stejný jako u zaměstnanců v pracovním poměru:

Počet celých odpracovaných násobků pracovní doby (TPD) x TPD x výměra dovolené = počet hodin dovolené

Ukažme si výpočet dovolené na konkrétní situaci:

Společnost ABC s.r.o. zaměstnává na DPČ studenta vysoké školy. Pracuje 10 hodin týdně, v průměru smí podle zákona odpracovat až 20 hodin týdně. Výměra dovolené dohodáře činí 4 týdny. Za rok 2024 odpracuje celkem 520 hodin (52 týdnů x 10 hodin), počet celých odpracovaných násobků týdenní pracovní doby činí 26 (520/20). Pokud tato čísla dosadíme do rovnice, vyjde nám, že má nárok na 52 hodin dovolené.

26/52 x 26 x 4 = 52 hodin dovolené

Většina studentů si brigádně vydělává hlavně přes léto, jak bude vypadat výpočet v takových případech?

Vzorec na výpočet používáme stále stejný, dejte si však pozor, aby byly naplněny veškeré podmínky. Např. student si v létě přivydělává ve stánku se zmrzlinou. Pokud do práce na DPP nastoupí 1. 7. a následně 15. 7. si řekne, že si již vydělal dost, nenáleží mu nárok na dovolenou.

Podmínky, které musí být splněny totiž jsou, že dohoda trvá alespoň 28 po sobě jdoucích kalendářních dnů a zároveň musí zaměstnanec odpracovat alespoň čtyřnásobek fiktivní dvacetihodinové TPD.

Pokud však student ve stánku se zmrzlinou pracuje na DPP celé letní prázdniny, tj. od 1. 7. do 31. 8., situace se mění. Výměra dovolené jsou stále 4 týdny, mění se však hodinová sazba. Student smí odpracovat maximálně 300 hodin v kalendářním roce.

10/52 x 10 x 4 = cca 7,7 = 8 hodin dovolené

Dejme tomu, že student odpracoval 200 hodin, TPD činí 10 (200/20). Studentovi náleží 8 hodin dovolené (zaokrouhluje se vždy nahoru na celá čísla).

Největší změnou ale nejspíš bude právo na dovolenou. I lidem pracujícím na DPP nebo DPČ vznikne nárok na dovolenou za obdobných podmínek jako u zaměstnanců v pracovním poměru. Pokud ji nevyčerpají, bude jim proplacena po skončení pracovněprávního vztahu.

Více povinností pro firmy

Novela zákoníku práce zavádí rozšíření informačních povinností zaměstnavatele při vzniku pracovněprávního vztahu.

Zaměstnanec je nutné informovat o době trvání a podmínkách zkušební doby, postupu při rozvázání pracovního poměru a výpovědních dobách včetně postupu při neplatném rozvázání pracovního poměru poskytovaném odbornému rozvoji zaměstnance, stanovené týdenní pracovní době, předpokládaném týdenním rozsahu pracovní doby, rozsahu práce přesčas a rozsahu minimálního nepřetržitého denního a týdenního odpočinku a délce přestávek na jídlo a oddech. To vše do 7 dnů od vzniku pracovněprávního vztahu.

Další změny se například týkají digitalizace a zjednodušení doručování písemností, např. bude zmírněn doposud přísný režim uzavírání některých smluv a doručování jiných písemností. I pracovní smlouvu bude tak možné uzavřít elektronicky.

Novelu bude schvalovat vláda v nejbližší době a následně bude postoupena do parlamentu. Uvidíme, zda tato verze bude finální, nebo zda návrh dozná ještě dílčích změn.

Autor: Gabriela Donati pro iDNES.cz

https://www.idnes.cz/finance/prace-a-podnikani/zakonik-prace-novela-home-office-dohodari-a-dovolena.A230214_101956_podnikani_frp